

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2026.5.1p>
УДК 347.77 : 34.02

Леонід Михайлович БЕЛКІН
к.т.н., с.н.с.; адвокат
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8672-8147>
e-mail: belkinleonid@ukr.net

Юлія Леонідівна ЮРИНЕЦЬ
д.ю.н., професор кафедри, Київський національний університет будівництва і архітектури
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0281-3251>
e-mail: iurynetsjulia@ukr.net

Марк Леонідович БЕЛКІН
к.ю.н., доцент кафедри, Міжрегіональна Академія управління персоналом; адвокат
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0805-9923>
e-mail: advokat@etalon.co.ua

НЕМОЖЛИВІСТЬ СТЯГНЕННЯ НАРАХУВАНЬ ЗА ЗАДАВНЕНИМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМ

У статті досліджено правову природу задавнених зобов'язань та їх співвідношення з натуральними зобов'язаннями у цивільному праві України. Актуальність теми зумовлено відсутністю системного наукового підходу та наявністю суперечливої судової практики, зокрема стосовно можливості стягнення інфляційних втрат і 3 % річних після втрати права на примусове виконання рішення суду. Остаточну правову позицію сформульовано Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 11.02.2026 р. Суд дійшов висновку, що після спливу строку пред'явлення виконавчого документа та відмови у його поновленні кредитор остаточно втрачає право на примусове виконання рішення. Відтак, немає підстав і для стягнення інфляційних втрат та 3 % річних як похідних вимог. У цьому контексті задавнене зобов'язання фактично прирівнюється до натурального.

Ключові слова: задавнені зобов'язання, натуральні зобов'язання, цивільне право, позовна давність, інфляційні втрати, 3 % річних, Велика Палата верховного суду, правова визначеність, примусове виконання, судова практика

Стаття надійшла 01.04.2026

Статтю прийнято 08.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026

ВСТУП

Актуальність дослідження на заявлену тему зумовлено відсутністю системних вітчизняних наукових праць, які б розглядали сутність задавнених зобов'язань як різновиду натуральних зобов'язань, співвідношення з іншими зобов'язаннями та визначення місця задавнених зобов'язань у системі цивільного права [1]. У сучасній вітчизняній юридичній науці заслуговує на увагу аналіз правової природи задавнених зобов'язань, який проведено в наукових статтях Н.Р. Майданіка [1], Н.І. Майданік [2]. Додаткову актуальність питань визначення поняття, природи та місця задавнених зобов'язань у системі цивільного права України зумовлено тим, що формально зобов'язання не вважається погашеним, а отже, у кредиторів виникає спокуса заявляти до стягнення в судовому порядку нарахувань згідно із ч. 2 ст. 625 Цивільного кодексу України (ЦКУ), щоб отримати з боржника «хоч щось» [3]. З іншого боку, у п. 119 Постанови від 11.02.2026 р. у справі № 754/511/23, провадження № 14-63цс25, Великої Палати Верховного Суду (ВС) [4, № 134456472] зазначено, що за таким підходом буде складатися нерозумна ситуація, за якою після втрати права на примусове виконання судового рішення про стягнення основного боргу і припинення можливості його реалізації, зокрема у зв'язку з пропуском строку пред'явлення виконавчого документа для виконання і відмови в поновленні цього строку судом, за обставин неможливості виконання захисту основної вимоги (про стягнення основної суми боргу) кредитор зберігатиме можливість постійно подавати вимоги про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат, нарахованих на невиконувану вимогу, що суперечитиме принципу правової визначеності.

МЕТА роботи – дослідження правових позицій судів

з цього питання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ: документальний аналіз та узагальнення судової практики.

РЕЗУЛЬТАТИ

У практиці сучасного судочинства прийнято розрізняти два різних випадки зобов'язання, які формально не виконані (не погашені), але такі зобов'язання не мають судового захисту стосовно примусового стягнення [3; 4, № 134456472]:

– *Натуральні зобов'язання.* Це зобов'язання, у стягненні яких кредитор відмовлено у зв'язку зі спливом строку позовної давності. Формально зобов'язання не погашено, але нарахування на суму цих зобов'язань інфляційних втрат і 3 % річних не здійснюється. Як зазначає Є. Морозов, натуральним зобов'язанням (obligatio naturalis) є зобов'язання, вимога в якому не може бути захищена в судовому (примусовому) порядку, але добровільне виконання якої не є безпідставно набутиим майном. Конструкцію ст. 625 ЦКУ про нарахування 3 % річних та інфляційних втрат розраховано на її застосування до такого грошового зобов'язання, вимога в якому може бути захищена в судовому (примусовому) порядку. **Кредитор в натуральному зобов'язанні не має права нараховувати 3 % річних та інфляційні втрати, оскільки вимогу в такому зобов'язанні не може бути захищено в судовому (примусовому) порядку**¹ [5]. Так, у Постанові від 17.11.2020 р. у справі № 904/6892/17 ВС у складі колеґії суддів Касаційного господарського суду [4, № 93072139] констатується таке: «Незважаючи на те, що за змістом положень статей 549, 625 ЦК України і статті 230 ГК України кредитор має право

¹ Виділено автором [5]

нараховувати пеню, інфляційні втрати і 3% річних за допущене боржником прострочення виконання основного зобов'язання, яке (основне зобов'язання) не припинилося у встановленому порядку, наявність такого, що набрало законної сили, судового рішення про відмову в задоволенні позову про стягнення основного боргу ... унеможливає подальше притягнення кредитором боржника до відповідальності у виді штрафної санкції (пені), оскільки її практичне застосування є додатковим зобов'язанням, яке впливає з основного зобов'язання (сплати основного боргу), тоді як підтверджена рішенням суду остаточна втрата позивачем (кредитором) права на задоволення вимоги щодо основного зобов'язання (основного боргу) в процесуальному (судовому) порядку призводить до втрати ним права на стягнення штрафних санкцій як додаткової вимоги. Адже, натуральним є зобов'язання, вимога в якому не може бути захищена в судовому (примусовому) порядку, але добровільне виконання якої не є безпідставно набути майном. Конструкція статті 549 ЦК України щодо нарахування пені розрахована на її застосування до такого грошового зобов'язання, вимога в якому може бути захищена в судовому (примусовому) порядку. Кредитор у натуральному зобов'язанні не має права на нарахування пені у разі, якщо вимога в такому зобов'язанні не може бути захищена в судовому (примусовому) порядку».

Аналогічно схожий правовий висновок з питання застосування інфляційних втрат і 3% річних наведено у постанові Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду у складі ВС від 06.03.2019 у справі № 757/44680/15-ц, провадження № 61-32171сво18 [4, № 80783101]: «ПАТ ... просило стягнути з відповідача 3% річних від суми простроченої заборгованості за тілом кредиту за період з 04.06.2014 року по 22.10.2015 року. Оскільки рішенням Печерського районного суду міста Києва від 02.04.2015 року, залишеним без змін ухвалою Апеляційного суду м. Києва від 16.07.2015 року, було відмовлено у задоволенні позову ПАТ ... до ОСОБА_4 про стягнення заборгованості за кредитним договором ... у зв'язку з пропуском позовної давності, то в задоволенні позовної вимоги про стягнення 3% річних до вимоги, яка існує в натуральному зобов'язанні, слід відмовити за безпідставністю»;

– *Задавнене зобов'язання.* Це зобов'язання, яке отримало судовий захист, тобто є рішенням суду про стягнення відповідного боргу, але примусове виконання цього зобов'язання неможливе у зв'язку із пропуском строку пред'явлення виконавчого документа до виконання, і суд відмовив у поновленні цього строку. Вбачаються широкі розбіжності у поглядах на можливість стягнення інфляційних втрат та 3% річних з таких за давнених зобов'язань, оскільки формально це зобов'язання не є натуральним у класичному розумінні цього визначення. Питання врегулювання цих розбіжностей було предметом розгляду у Постанові від 11.02.2026 р. у справі № 754/511/23, провадження № 14-63цс25, Великої Палати ВС [4, № 134456472]. У цій справі кредитор наполягав на тому, що основну вимогу кредитора вже захищена судом – рішенням Деснянського районного суду міста Києва від 05.07.2011 р. у справі № 2-144/2011, яким з відповідачки стягнуто суму заборгованості, а тому зобов'язання неможна вважати нату-

ральним. Водночас, на думку кредитора, та обставина, що виконавчий лист не перебуває на виконанні, не має правового значення, оскільки чинне законодавство не пов'язує припинення зобов'язання з наявністю судового рішення чи відкриттям виконавчого провадження з його примусового виконання, а наявність судових рішень про стягнення заборгованості не припиняє грошових зобов'язань боржника та не позбавляє кредитора права на отримання передбачених ч. 2 ст. 625 ЦКУ сум (п.п. 24, 25 Постанови). Справу передано на розгляд Великої Палати ВС ухвалою від 30.04.2025 р. Касаційного цивільного суду [4, № 127537081].

Передаючи справу на розгляд Великої Палати ВС, колегія суддів Касаційного цивільного суду зазначила, що у постановвах Касаційного цивільного суду у складі ВС від 28.09.2021 р. у справі № 759/4755/19 та від 29.11.2023 р. у справі № 753/1527/22 викладено висновки, за змістом якого у разі якщо кредитор вже скористався судовим захистом та з боржника рішенням суду стягнуто суму основного боргу, то таке зобов'язання неможна вважати натуральним, а тому кредитор має право на отримання сум, передбачених ст. 625 ЦКУ. Водночас обставини неперебування виконавчого листа на виконанні, пропуск строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання, відмова суду поновити цей строк не мають правового значення, оскільки чинне законодавство не пов'язує припинення зобов'язання з наявністю судового рішення чи відкриттям виконавчого провадження з його примусового виконання, а наявність судових рішень про стягнення заборгованості не припиняє грошових зобов'язань боржника та не позбавляє кредитора права на отримання передбачених ч. 2 ст. 625 ЦКУ сум. Вирішення судом спору про стягнення грошових коштів за договором не змінює природи зобов'язання та підстав виникнення відповідного боргу. Натомість Касаційний господарський суд у складі ВС у постанові від 22.08.2024 р. у справі № 916/735/23 вказав на відсутність грошового зобов'язання боржника перед кредитором, передбаченого ч. 2 ст. 625 ЦКУ, за обставин підтвердження такого боргу відповідним судовим рішенням, яке не може бути виконаним без вирішення питання з поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання (п.п. 31, 32 Постанови).

Колегія суддів цивільного суду пропонувала відступити від цього висновку Касаційного господарського суду. В ухвалі від 30.04.2025 р. колегія суддів вважала, що оскільки кредитор вже скористався судовим захистом й рішенням суду з боржника стягнуто суму основного боргу, то таке зобов'язання вже не є натуральним, а кредитор має право на отримання сум, передбачених ст. 625 ЦКУ. Таке прострочення є тривалим правопорушенням, тому право на позов про стягнення коштів на підставі ст. 625 ЦКУ виникає у кредитора з моменту порушення грошового зобов'язання, підтвердженого судовим рішенням, до моменту його повного виконання, і обмежується останніми трьома роками, які передували подачі такого позову.

Велика Палата ВС не погодилася з таким висновком.

Велика Палата звернула увагу на те, що ЦКУ не схвалює спроби обійти цивільно-правовими засобами охорону, яка надається боржнику за впливу позовної давності. Про це свідчить норма п. 1 ч. 1 ст. 602 ЦКУ, що передбачає заборону для зарахування зустрічних

вимог у разі спливу позовної давності в задавненому зобов'язанні для охорони інтересів боржника. Таке зарахування здійснюється в обхід подачі позову і унеможливує подачу заяви про застосування позовної давності. У п. 79 Постанови Велика Палата вказала, що аналогічний підхід для охорони інтересів боржника у задавненому зобов'язанні має бути й стосовно 3 % річних та інфляційних втрат, нарахованих на таку вимогу в цьому зобов'язанні, тому кредитор для охорони інтересів боржника може мати можливість пред'явити позов про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат, які нараховано на задавнену вимогу, тільки разом з пред'явленням позову про стягнення задоволеної вимоги.

Встановлення законом строків передбачено з метою дисциплінування учасників спірних правовідносин та своєчасного виконання ними певних процесуальних дій (п. 92 Постанови). Європейський Суд з прав людини у своїй практиці наголошує, що позовна давність – це законне право правопорушника уникнути переслідування або притягнення до суду після закінчення певного періоду після скоєння правопорушення (п. 93 Постанови). Водночас втрата права на примусове виконання судового рішення, припинення можливості його реалізації через пропуск строку пред'явлення виконавчого документа до виконання і відмову у його поновленні судом свідчить про неможливість захисту такої вимоги в примусовому порядку (п. 108 Постанови). У зв'язку з пропуском строку пред'явлення виконавчого документа до виконання та відмовою суду в його поновленні право стягувача на примусове виконання судового рішення є остаточно втраченим, а можливість виконання такого рішення – припиненою (п. 110 Постанови). Відмова в поновленні строку судом означає остаточність правової ситуації, відсутність будь-яких подальших процесуальних механізмів виконання судового рішення, а отже, відносини щодо примусового виконання стають стабільними (п. 111 Постанови). Сплив строків пред'явлення виконавчого листа до виконання є законним правом боржника уникнути притягнення до цивільно-правової відповідальності після закінчення певного періоду після видачі судом виконавчого документа (п. 114 Постанови).

Виходячи з викладеного, Велика Палата ВС зробила висновок, що суди попередніх інстанцій, відмовляючи в задоволенні позовних вимог про стягнення 3 % річних за невиконання рішення суду про стягнення кредитної заборгованості, правильно виходили з того, що у зв'язку зі спливом строку, наданого законом для пред'явлення виконавчого листа до виконання, відмовою суду у поновленні цього строку і у видачі дублікату виконавчого листа, немає і обов'язку відповідача у грошовому зобов'язанні, який би міг бути виконаний примусово, а отже, немає правової підстави для стягнення можливого похідного зобов'язання, передбаченого ст. 625 ЦКУ (п. 147 Постанови).

Список використаних джерел

1. Майданик Н.Р. Задавнені зобов'язання як натуральні зобов'язання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2014. № 10-2. Т. 1. С. 225-228.
2. Майданик Н.І. Правова природа задованих зобов'язань. *Підприємство, господарство і право*. 2004. №12. С. 26-28.
3. Будьонний В. Нові тенденції у практиці застосування ст. 625 ЦК України: позовна давність та натуральне зобов'язання. *Судова практика*. 07.03.2023. URL: <https://budennyi.org.ua/2023/03/07/novi-tendentsiyi-u-praktytsi-zastosuvannya-st-625-tsk-ukrayiny-pozovna-davnist-ta-naturalne-zobov-yazannya/>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/>

Варто зазначити, що й до цієї Постанови окремі колегії Касаційного цивільного суду керувалися такою правовою позицією, зокрема: у Постанові від 23.11.2022 р. у справі № 285/3536/20 [4, № 107632173; 6], Постанові від 22.01.2025 р. у справі № 602/140/23 [4, № 124630056; 7], деяких інших. Натомість у згаданих вище Постановах Касаційного цивільного суду у складі ВС від 28.09.2021 р. у справі № 759/4755/19, від 29.11.2023 р. у справі № 753/1527/22, які розглядалися Великою Палатою у Постанові від 11.02.2026 р. у справі № 754/511/23, викладено інший погляд, що свідчить про відсутність дотепер сталої судової практики. Розглянута Постанова Великої Палати ставить у цій суперечці крапку.

ВИСНОВКИ

Велика Палата Верховного Суду зробила остаточний висновок, що немає правових підстав для нарахування і стягнення інфляційних втрат і 3 % річних на зобов'язання за невиконанням рішенням суду про стягнення кредитної заборгованості у зв'язку зі спливом строку, наданого законом для пред'явлення виконавчого листа до виконання, відмовою суду у поновленні цього строку й у видачі дублікату виконавчого листа (задавнена вимога). В цьому сенсі задоволення вимоги і натуральне зобов'язання є тотожними.

Ця правова позиція Великої Палати Верховного Суду є важливим кроком до забезпечення балансу між інтересами кредитора та принципом правової визначеності для боржника. Фактично суд чітко провів межу: якщо кредитор втратив можливість примусового виконання рішення через пропуск встановленого законом строку і не зміг його поновити, то саме грошове зобов'язання в аспекті примусового виконання припиняє своє юридичне значення. А разом з ним зникає і підстава для будь-яких похідних вимог, зокрема зі стягнення нарахувань за ст. 625 ЦКУ.

Цей висновок має глибоке концептуальне значення. Суд фактично захистив особу від ситуації «вічного боргу», коли зобов'язання формально наявне безкінечно, а фінансові санкції продовжують накопичуватися, незважаючи на втрату кредитором процесуальних механізмів його реалізації. Такий підхід відповідає базовим принципам верховенства права – правової визначеності, пропорційності та справедливості. Водночас ця позиція дисциплінує кредиторів: реалізація права на примусове виконання не є безстроковою і вимагає належної процесуальної активності. Невикористання цих механізмів у встановлений строк не може компенсуватися шляхом штучного «реанімування» зобов'язання через похідні вимоги.

Отже, рішення демонструє, що цивільне право не допускає перетворення боргу на інструмент довічного тиску. Зобов'язання має часові межі не лише формально, а й за своєю правовою природою – і саме це підкреслила Велика Палата.

5. Морозов Є. Нарахування 3% річних в задоволеному зобов'язанні. *LIGA.net*. 02.05.2023. URL: <https://blog.liga.net/user/emorozov/article/50343>
6. Чи стягуються 3 % річних на задоволену вимогу – позиція ВС. *Закон і Бізнес*. 07.12.2022. URL: <https://zib.com.ua/ua/154037.html>
7. Трофіменко І.В. Пред'явити позов про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат з вимоги, строк позовної давності якої пропущено (задовнена вимога), можна тільки разом з пред'явленням позову про стягнення задоволеної вимоги (ВС КЦС № 602/140/23 від 22.01.2025 р.). *Протокол.ua*. 18.03.2025. URL: [https://protocol.ua/ua/pred_yaviti_pozov_pro_styagnennya_3_richnih_ta_inflyatsiyних_vtrat_z_vimogi_strok_pozovnoi_davnosti_yakoi_propushcheno_\(zadavlena_vimoga\)_mogna_tilki_razom_z_pred_yavlennyam_pozovu_pro_styagnennya_zadavlenoi_vimogi_\(vs_ktss_602_140_23_vid_22_01_2025_r_\)/](https://protocol.ua/ua/pred_yaviti_pozov_pro_styagnennya_3_richnih_ta_inflyatsiyних_vtrat_z_vimogi_strok_pozovnoi_davnosti_yakoi_propushcheno_(zadavlena_vimoga)_mogna_tilki_razom_z_pred_yavlennyam_pozovu_pro_styagnennya_zadavlenoi_vimogi_(vs_ktss_602_140_23_vid_22_01_2025_r_)/)

References

1. Maidanyk N.R. Time-barred obligations as natural obligations. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence*. 2014. No. 10-2. Vol. 1. pp. 225-228. (in Ukrainian).
2. Maidanyk N.I. The legal nature of time-barred obligations. *Entrepreneurship, Economy, and Law*. 2004. No. 12. pp. 26-28. (in Ukrainian).
3. Budionyi V. New trends in the practice of applying Article 625 of the Civil Code of Ukraine: limitation period and natural obligation. *Judicial Practice*. 2023. March, 07. URL: <https://budennyi.org.ua/2023/03/07/novi-tendentsiyi-u-praktytsi-zastosuvannya-st-625-tsk-ukrayiny-pozovna-davnist-ta-naturalne-zobov-yazannya/> (in Ukrainian).
4. Unified State Register of Court Decisions. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/> (in Ukrainian).
5. Morozov Y. Accrual of 3% annual interest on a time-barred obligation. *LIGA.net*. 2023. May, 02. URL: <https://blog.liga.net/user/emorozov/article/50343> (in Ukrainian).
6. Are 3 % annual interest charged on a time-barred claim – the position of the Supreme Court. *Law and Business*. 07.12.2022. URL: <https://zib.com.ua/ua/154037.html> (in Ukrainian).
7. Trofimenko I.V. A claim for 3 % annual interest and inflationary losses on a claim whose limitation period has expired (time-barred claim) can only be made along with the claim for the time-barred obligation (Supreme Court Civil Cassation Chamber Case No. 602/140/23 dated 22.01.2025). *Protocol.ua*. 2025, March, 18. URL: [https://protocol.ua/ua/pred_yaviti_pozov_pro_styagnennya_3_richnih_ta_inflyatsiyних_vtrat_z_vimogi_strok_pozovnoi_davnosti_yakoi_propushcheno_\(zadavlena_vimoga\)_mogna_tilki_razom_z_pred_yavlennyam_pozovu_pro_styagnennya_zadavlenoi_vimogi_\(vs_ktss_602_140_23_vid_22_01_2025_r_\)/](https://protocol.ua/ua/pred_yaviti_pozov_pro_styagnennya_3_richnih_ta_inflyatsiyних_vtrat_z_vimogi_strok_pozovnoi_davnosti_yakoi_propushcheno_(zadavlena_vimoga)_mogna_tilki_razom_z_pred_yavlennyam_pozovu_pro_styagnennya_zadavlenoi_vimogi_(vs_ktss_602_140_23_vid_22_01_2025_r_)/) (in Ukrainian).

Leonid BIELKIN

PhD in Engineering, Senior Researcher; lawyer
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8672-8147>
e-mail: belkinleonid@ukr.net

Yuliia YURYNETS

Doctor of Legal Sciences, Professor of department, Kyiv National University of Construction and Architecture ORCID:
<https://orcid.org/0000-0003-0281-3251>
e-mail: iurynetsjulia@ukr.net

Mark BIELKIN

PhD in Legal Sciences, Associate Professor of department, Interregional Academy of Personnel Management; lawyer
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0805-9923>
e-mail: advokat@etalon.co.ua

IMPOSSIBILITY OF ACCRUING CHARGES ON A TIME-BARRED OBLIGATION

The paper explores the legal nature of time-barred obligations and their relationship with natural obligations in Ukrainian civil law. The relevance of the topic is due to the lack of systematic scientific works on the subject and the existence of contradictory judicial practice, particularly regarding the possibility of charging inflation losses and 3 % annual interest after the loss of the right to enforce a court decision. In judicial practice, two types of obligations are distinguished. Natural obligations arise when the statute of limitations has expired: they formally exist but cannot be judicially enforced, and therefore do not allow for additional payments. A time-barred obligation, in contrast to a natural one, is confirmed by a court decision, but cannot be enforced due to the expiration of the period for presenting the enforcement document and the refusal of the court to restore that period. For a long time, there were different approaches in the judicial practice. Some courts believed that the existence of a court decision excluded the natural character of the obligation, thus allowing for the collection of amounts under Article 625 of the Civil Code of Ukraine. Others denied the possibility of such charges due to the loss of the right to enforcement. The final legal position was established by the Grand Chamber of the Supreme Court in its decision of February 11, 2026. The court concluded that after the expiration of the period for presenting the enforcement document and the refusal to restore this period, the creditor permanently loses the right to enforce the decision. Therefore, there are no grounds for charging inflation losses and 3% annual interest as ancillary claims. In this regard, a time-barred obligation is effectively equated to a natural one. This approach ensures a balance between the interests of the parties and adheres to the principle of legal certainty. The court prevented the situation of a «perpetual debt», where an obligation formally exists without enforcement possibilities but continues to generate penalties. At the same time, this position encourages creditors to timely exercise their rights and emphasizes that obligations have not only formal but also time-based limits on their existence.

Keywords: time-barred obligations, natural obligations, civil law, statute of limitations, inflation losses, 3 % annual interest, Grand Chamber of the supreme court, legal certainty, enforcement of court decisions, judicial practice